

Roze Kerst

Ver weg wonen van je dierbaren is soms moeilijk. Vreugde kunnen we makkelijk delen op afstand, maar hoe zit het met verdriet? Onze armen zijn niet lang genoeg om over de oceaan heen onze geliefden te kunnen troosten. Borstkanker is steeds vaker in het nieuws en heeft een grote psychische impact op vrouwen. Ook mijn zus werd vorig jaar getroffen. Het kleurde mijn kerst roze.

Tekst en fotografie Christel Cosijn en Richelle van den Dungen Gronovius

Wie Bonaire kent weet hoe roze het hier is. De flamingo is er bijna net zo heilig als de koe in India. Ik heb dan geen roze auto, huis of dier, maar ik heb wel iets rozigs dat weinig mensen hebben. Ik heb namelijk een roze zusje. Roze-lieke. Haar naam klinkt roze en lief. En ze is voor mij precies zoals dit klinkt. Ze woont in Nederland. In het Caribisch gebied vorm je geen uitzondering als je familie ver weg woont. Broers, zussen of ouders die emigreren naar Nederland of Amerika. Kinderen die gaan studeren in het buitenland en zelfs niet thuiskomen tijdens de feestdagen zorgen voor een groot gemis. Immers, niet iedereen kan de dure overtocht betalen en het valt niet mee om zo ver weg te zijn van je familie en vrienden. Wanneer je beslist

om de oceaan over te steken kan je niet zomaar even aanwippen op de koffie of een weekendje naar je ouders omdat je ziek bent van de heimwee. Het is moeilijk om familie zo lang te moeten missen. Geboortes, trouwerijen maar ook begrafenissen worden overgeslagen vanwege de dure reis. Vreugde delen op afstand is gemakkelijk. Je belt, stuurt bloemen of een kaart en trekt een flesje wijn open. Maar ondanks de technische vooruitgang die bellen, al dan niet met beeld, mogelijk maakt, blijft het moeilijk om verdriet te delen op afstand. De fysieke troost die een paar armen om je heen kunnen geven is onbeschrijfelijk en niet te vervangen door woorden of materiële aandacht. Toen ik in Nederland was kreeg mijn zus de uitslag van haar borstonderzoek. Kanker. Ze onderging allerlei onderzoeken en terwijl ik weer terugkeerde naar Bonaire had ze al

een borstbesparende operatie achter de rug.

Nu rijd ik over het eiland. Nadat ik Rozelieke nog even heb gebeld om haar sterkte te wensen omdat ze morgen toch haar hele borst moet laten verwijderen, ga ik een flesje rosé halen. Wat is Nederland op dit moment ver weg! Ineens voel ik sterk de behoefte om naar zee te rijden. De zee is niet alleen rustgevend. Het lijkt of ik daar dichterbij haar ben. Zij woont immers ook aan zee, de zee die ons scheidt en tegelijkertijd verbindt.

Ik keer om en rijd langs Flamingo Airport naar Pink Beach. Wat is dat toch? Het lijkt wel alsof het hele eiland me in een roze schreeuw wil laten weten dat Rozelieke morgen ook genomineerd is voor een roze lintje! Terwijl de luchthaven nog dieper roze kleurt door de ondergaande zon, bedenk ik hoe sterk en hoe verschrikkelijk dapper mijn zus is. Borstkanker, een vorm van kanker die ook op de Antillen veel voorkomt en waar je weinig over hoort, totdat je er

zelf mee te maken krijgt. Tijdens haar eerste operatie, een borstbesparende ingreep, is er een zenuw geraakt. Niemand had haar voorgelicht dat ze 20% risico liep dat dit zou kunnen gebeuren. Vermoedelijk wordt ze nooit meer verlost van die brandende pijn. Maar ze kon niet meer terug en heeft nog een lange weg te gaan. Ondanks alles is ze heel opgewekt en positief.

Ik ben niet zo sterk als mijn zus. Tranen beginnen over mijn wangen te stromen en druppelen op het poederachtige zand van Pink Beach dat ook in het kleurencomplot lijkt te zitten en is veranderd in een roze zandpalet. De ondergaande zon kleurt nu zelfs de kalme zee met een roze gloed. Maar dan gebeurt het! Juist wanneer de zon de zee lijkt te raken gebeurt er iets dat al mijn haartjes in één seconde overeind zet. Een enorme troep flamingo's vliegt over. De roze vogels met hun lang gestrekte poten vliegen zo laag over mijn hoofd dat ik hun zwarte onderveren kan zien en het ruizen van hun vleugels hoor. Ik kijk hen na. Vroeger toen ik nog op de kunuku woonde, vlogen ze elke dag over en keer op keer ontroerde het me. Ineens, voordat ik beseft wat er gebeurt, vormen ze een formatie die lijkt op een lint. Een lang roze lint.

Gakkend vliegen ze nogmaals over om

daarna op zoek te gaan naar hun nest. Ook de pelikanen staken hun duikvlucht naar vis en verdwijnen. De zon is ondergegaan.

Ik klop het zand van mijn blote voeten en stap weer in de auto. Op weg naar huis valt het me op dat er al her en der kerstverlichting brandt. De wereld draait gewoon door. Nog even en dan is het weer kerstmis. Feest van geboorte. Mijn zus wordt in mei voor het eerst oma. Oma zonder borst. Oma met constante pijn. Hoe zouden de Mariabeelden eruit hebben gezien met het kindje Jezus en de heilige maagd zonder borst? Snel druk ik mijn

gaspedaal in en in een waas van tranen passeer ik opnieuw de airport. Wat zou ik graag even naar haar toe vliegen om haar in mijn armen te sluiten! Ik maan mezelf aan tot realisme, ik ben immers net terug! In gedachten tuig ik onze kerstboom op. Dit jaar wordt het een boom met zilveren ballen en roze lintjes. Een symbolisch gebaar. Het wordt een lieve opgewekte boom, vol levenskracht. Even sterk en opgewekt als Rozelieke en zoveel andere vrouwen die in stilte hun verborgen gemis dragen.